

**20 GODINA UKRAJINISTIKE U ZAGREBU U USPOREDBI S
AKADEMSKIM I DRUŠTVENIM POLOŽAJEM RUSKOGA
JEZIKA U REPUBLICI HRVATSKOJ**

Željka Čelić, Tetyana Fuderer
Sveučilište u Zagrebu

**20 YEARS OF UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE
IN COMPARISON WITH ACADEMIC AND SOCIAL STATUS
OF RUSSIAN LANGUAGE IN THE REPUBLIC OF CROATIA**

Željka Čelić, Tetyana Fuderer
University of Zagreb

The article deals with the 20th anniversary of Ukrainian language and literature academic program in Faculty of Humanities and Social Sciences, Zagreb State University. The social and academic status of Ukrainian language is compared with the status of Russian language, lectures of which are held since 1874. The comparison includes following sociolinguistic factors: usage of Ukrainian and Russian language outside academic circles, as a first language of national minorities, as a global language, Croatian contacts with Ukrainian and Russian language in World War I, after the 1917 Russian Revolution and today's situation in Croatia.

Key words: Ukrainian language, Russian language, sociolinguistics, Croatia

U 2018. godini studij ukrajinskoga jezika i književnosti obilježio je 20 godina od svojega uspostavljanja pri Odsjeku za istočnoslavenske jezike i književnosti Sveučilišta u Zagrebu. Jubilej je obilježen 8. svibnja 2018. g. i tim je povodom objavljen zbornik *Ukrajnistika na Sveučilištu u Zagrebu: 20 godina*¹, posvećen osnivačici ukrajnistike mr. sc. Rajisi I. Trostinskoj. Studij ukrajinskoga jezika i književnosti osnovan je kao sljednik Lektorata ukrajinskog jezika i književnosti utemeljenog 1964. godine – kao prvi i jedini u bivšoj SFRJ. Danas se na Odsjeku za istočnoslavenske jezike i

¹ (Čelić, Fuderer, eds. 2018).

književnosti predaju ruski jezik i književnost te ukrajinski jezik i književnost – na preddiplomskoj i diplomskoj razini, te općefilološki lingvistički smjer na poslijediplomskoj razini. Ukrajinski se jezik na Sveučilištu u Zagrebu kao samostalna filološka jedinica predaje 54 godine. Ruski jezik i književnost predaje se od 1874. godine, dakle, već pune 144 godine, kako i dolikuje slavenskoj *lingua franca*. Ovaj status ruskoga jezika u Republici Hrvatskoj nije narušio znanstvenu želju, da se i drugi slavenski jezici izučavaju na sveučilišnoj razini, bez obzira na manji broj govornika pojedinih slavenskih jezika i relativno manju geopolitičku i ekonomsku važnost pojedinih slavenskih nacija. Stoga je ovaj prikaz sveučilišnoga izučavanja ukrajinskoga jezika naš prilog obilježavanju 45 godina službenog proučavanja slavenskih filologija (bugaristike i rusistike) na Sveučilištu u Plovdivu. Usporedit ćemo dvadesetogodišnji period akademskog predavanja ukrajinskog jezika i književnosti na zagrebačkome Filozofskome fakultetu s razdobljem od jednog i gotovo pol stoljeća studija ruskoga jezika i književnosti. Usporedba će se temeljiti na sociolingvističkim smjernicama u drugoj dekadi 21. stoljeća s hrvatskog aspekta. Ističemo hrvatski aspekt, jer položaj slavenskih jezika na svjetskim sveučilištima ne pretpostavlja njihovu nekadašnju važnost i ne uzima u obzir broj ukupnih govornika slavenskih jezika. Slavenski se jezici najčešće predaju kao kolegiji u sklopu slavistike, rijetko zasebno, kao što je to slučaj na zagrebačkome Filozofskome fakultetu. Zato smatramo rijetkom svjetskom kvalitetom da je studij ukrajinistike osnovan kao samostalna jedinica, kao studijska grupa, te da se uzdignuo na znanstvenu filološku razinu kakvu ima i studij ruskoga jezika. Naše ćemo izlaganje koncipirati na sljedeći način:

- Usporedit ćemo položaj ruskog i ukrajinskog jezika u Republici Hrvatskoj danas. Analizirat ćemo opreku službeni jezik – manjinski jezik, te navesti pojam državni jezik kao karakteristiku nacionalnoga većinskog jezika u Ukrajini.
- Usporedit ćemo rusistiku i ukrajinistiku u sklopu slavistike u Republici Hrvatskoj.
- Usporedit ćemo akademsku ukrajinistiku i rusistiku u Republici Hrvatskoj sa sinkronijskog gledišta: od formalnih institucionaliziranih početaka do 2018. godine, obuhvaćajući pokretanje, postignuća i perspektive.

1. Ruski i ukrajinski jezik u Republici Hrvatskoj danas. Opreka službeni jezik – manjinski jezik, pojam državni jezik kao karakteristika nacionalnih većinskih jezika u Rusiji i Ukrajini

Broj govornika hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj, prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine, iznosi 4 284 889². Suodnos, odnosno, omjer pripadnika nacije, govornika jezika, ujedno i pripadnosti vjeroispovijesti, jest gotovo 1: 1: 1³, što nije karakteristično niti za Rusku Federaciju, niti za Ukrajinu. Popis stanovništva u Republici Hrvatskoj bilježi pojam tzv. *materinskog jezika*. Iako su hrvatski lingvisti, osobito oni, koji se bave hrvatskim kao inim jezikom, potvrdili zastarjelost i nečinjeničnost ovoga pojma⁴, on se i dalje rabi pri popisu stanovništva, te se tradicionalno očekuje da odgovor bude isti u sve tri kategorije⁵, ali se isto tako očekuje i poznavanje hrvatskoga kao *službenoga jezika*. Termin *službeni jezik* postoji u Ustavu Republike Hrvatske. Pojam *državni jezik*⁶ ne postoji, jer, zbog povijesne specifičnosti uspostavljanja samostalne pravne i službeno prihvaćene Republike Hrvatske („kao stoljetnoga sna svih Hrvata“⁷), veza između jezika i države i ovdje postoji u omjeru 1: 1. U Republici Hrvatskoj govori se hrvatski jezik. Upotreba ostalih jezika u RH pravo je nacionalnih manjina, čiji pripadnici, pak, ulaze i u brojku govornika hrvatskoga jezika. Nacionalnih je manjina u Republici Hrvatskoj 22 i

² <https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2012/SI-1469.pdf>, str., 11. (10.07.2018).

³ V. „Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. Stanovništvo prema državljanstvu, narodnosti, vjeri i materinskom jeziku.“

<https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2012/SI-1469.pdf> (10.07.2018):

Popis stanovništva	1971, SRH	2001, RH	2011, RH
Nacionalnost – Hrvati	79,38%	89,63%	90,42%
Hrvatski jezik – materinski	81,99%	96,12%	95,60%
Hrvati-katolici	–	87,97%	86,28%

⁴ V. pregled u (Ćoso 2016: 496): „a) materinski jezik (engl. *mother tongue*) – odnosi se na prvi jezik koji čovjek kao dijete usvaja u emocionalno karakteriziranoj povezanosti djeteta i majke ili eventualno druge bliske osobe, ako majke nema ...“.

⁵ <https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2012/SI-1469.pdf> (10.07.2018).

⁶ V. definiranje ukrajinskoga jezika kao državnog u (Fuderer, Čelić 2013: 169): „V nezavisimoy Ukraine gosudarstvennyj status ukrainskogo yazyka byl zafiksirovan v st. 10 Konstitucii Ukrainy 1996 g.“

⁷ V. Ustav Republike Hrvatske: <https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/-2001_05_41_705.html> (10.07.2018).

izrijekom su navedene u Ustavu Republike Hrvatske⁸, a među njima i ukrajinska nacionalna manjina (s 1878 stanovnika / 0,04 %⁹ u ukupnom broju u 2011. godini, što predstavlja pad u odnosu na 1971. g. kada je broj pripadnika ukrajinske manjine bio 2793), te ruska nacionalna manjina (sa sadašnjih 1279 stanovnika / 0,03 %¹⁰, što je rast u odnosu na 1971. g. kada je brojka bila 1240). Nacionalne manjine imaju ustavno pravo govorenja i školovanja na jeziku i pismu nacionalne manjine, tzv. model A, što je realizirano za češku, mađarsku, srpsku i talijansku manjinu – prema službenim podacima Ministarstva obrazovanja RH za ak. g. 2017. – 2018.¹¹. Sa sociolingvističkog je stajališta zanimljivo da se prosječni Hrvat neće sjetiti pod nacionalnim manjinama navesti niti Ukrajinke, niti Ruse; Srbe, Nijemce, Albance, Čehe – da. Ukrajinske nacionalne manjine će se prosječni Hrvat, u odnosu na Ruse, sjetiti, ako ih se podsjeti na prostor Daruvara (0,03% Rusa, 0,03 % Ukrajinaca)¹², hrvatske višestoljetne manjinske enklave, i na izbjeglički priljev iz susjedne Bosne i Hercegovine¹³ tijekom rata na prostoru bivše Jugoslavije devedesetih godina 20. stoljeća. Grad Vukovar također ima znatniji broj pripadnika ukrajinske nacionalne manjine, ali nije asocijativan prema gore navedenom principu. Dalje, hrvatski aspekt obuhvaća i izražen osjećaj vlastitog identiteta, te, bez obzira na malen broj stanovništva općenito, svi, koji nisu većina, nisu relevantni, važna je osobna percepcija većinskog stanovništva u odnosu na one koji su izdvojeni kao osobitost u općem nacionalnom ustrojstvu.

⁸ „... Republika Hrvatska ustanovljuje se kao nacionalna država hrvatskoga naroda i država pripadnika nacionalnih manjina: Srba, Čeha, Slovaka, Talijana, Mađara, Židova, Nijemaca, Austrijanaca, Ukrajinaca, Rusina, Bošnjaka, Slovenaca, Crnogoraca, Makedonaca, Rusa, Bugara, Poljaka, Roma, Rumuna, Turaka, Vlaha, Albanaca i drugih, koji su njezini državljani, kojima se jamči ravnopravnost s građanima hrvatske narodnosti i ostvarivanje nacionalnih prava u skladu s demokratskim normama OUN-a i zemalja slobodnoga svijeta.“ (ibid.).

⁹ (ibid.).

¹⁰ (ibid.).

¹¹ V. <<https://gov.hr/UserDocsImages/Moja%20uprava/Popis-%C5%A1kola-manjine%-202017-2018.pdf>> (30.10.2018).

¹² „U vrijeme popisa stanovništva 2011. na području Grada Daruvara živjelo je 4.237 pripadnika nacionalnih manjina koji su činili 36,42% ukupnoga broja stalnih stanovnika Grada.“ <<https://daruvar.hr/nacionalne-manjine/>> (30.06.2018).

¹³ V. (Rumjancev 2015: 362, 366): „Glavnina ukrajinskih doseljenika došla je u Bosnu nakon emigranata ostalih nacionalnosti. ... Ukrajinke, koji su došli na područje Bosne potkraj 19. st., može se uvjetno podijeliti na nekoliko skupina. Jednu čine oni što su došli u prvome valu, na vojnom, službenom ili radnom zadatku, a drugu oni koji su došli zbog teškog imovinskog stanja.“

2. Rusistika i ukrajinistika u sklopu slavistike u Republici Hrvatskoj

Mudroslovni, današnji Filozofski fakultet u Zagrebu, osnovan je 1669. godine. Njegov je filološki dio utemeljen u akademskoj godini 1874. – 1875., njegov slavenski i klasični dio (klasična filologija). Slavenska se filologija predavala s osobitim osvrtom na povijest hrvatskog i srpskog jezika i književnosti. 1879. godine počinje se predavati morfologija i sintaksa ruskoga jezika te povijest ruske književnosti. Nakon Drugoga svjetskog rata osnovana je Katedra za ruski jezik i književnost u okviru Slavenskoga seminara, a 1961. godine osnovana je samostalna jedinica – Katedra za ruski jezik i Katedra za rusku književnost. 1964. godine pri Katedri za ruski jezik osnovan je Lektorat ukrajinskoga jezika koji 1992. postaje slobodni lektorat. 1997. osnovan je studij ukrajinskoga jezika i književnosti. 2001. godine osnovana je samostalna jedinica – Katedra za ukrajinski jezik i književnost pri Odsjeku za istočnoslavenske jezike i književnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

3. Akademska ukrajinistika i rusistika u Republici Hrvatskoj. Sinkronijski pogled: od početka do 2018. godine: pokretanje, postignuća, perspektive

Filološki studiji u Republici Hrvatskoj i gradu Zagrebu utemeljeni su u drugoj polovici 19. st. Osim katedre nacionalnoga jezika, ruski se jezik i književna djela na njemu počinju predavati u isto vrijeme u okviru slavistike, te zahvaljujući osobnom interesu predavača, redom slavista i klasičnih filologa: Frana Celestina (1844. – 1895.), Tomislava Maretića (1854. – 1938.), Stjepana Ivšića (1884. – 1962.), Milana Rešetara (1860. – 1942.), kao i Josipa Badalića (1888. – 1985.). J. Badalić će nakon Drugoga svjetskog rata 1945. godine iz slavistike izdvojiti ruski jezik i književnost. Hrvatski i ruski jezik počinju se predavati dok je hrvatski teritorij bio dio Austro-Ugarske Monarhije, a predavači su bili odgojeni u duhu osvještavanja nacionalne ideje i nacionalnog jezika tijekom Hrvatskoga narodnog preporoda, odnosno Ilirskog pokreta (1813. – 1830.; 1874. uvodi se nacionalno ime). Ilirski je pokret ideal države i nacionalnoga jezika vidio u Rusiji kao jedinjoj samostalnoj slavenskoj državi – izvan Osmanskog i Habsburškog Carstva, u kojoj je nacionalni jezik od druge polovice 18. stoljeća postajao polifunkcionalan na svim društvenim razinama, tako i u književnosti, koja postaje najjača spona u povezivanju kulturnih identiteta Rusije i Hrvatske. Reformator hrvatskoga jezika, Bogoslav Šulek (1816. – 1895.), u procesu oblikovanja terminologije hrvatskoga jezika iz sfere znanosti, medicine i

jurisdikcije¹⁴, u jezik je unio i niz rusizama – uz bohemizme i slovakizme, te neologizme. Hrvatski će pisac August Šenoa (1838. – 1881.) rabiti ruske riječi kao što je, npr., riječ *ljubezan*¹⁵. Svijest o porijeklu istih izgubit će se do danas i one predstavljaju preferirani dio nacionalnoga vokabulara hrvatskoga jezika¹⁶. Aleksandar S. Puškin će tako zarana postati opće mjesto u hrvatskoj kulturi, a ostao je i danas glavna asocijacija vezana uz književnost. August Šenoa zaslužan je za upoznavanje Hrvata s Tarasom Ševčenkom – zahvaljujući njegovom prijevodu *Rasute mogile / Rozryta mogyla* iz 1863. godine. Primat ima i August Harambašić i njegov prijevod poema Ševčenka iz 1887. godine: *Pjesničke pripoviesti / Poemy*, te brojne publikacije o Ševčenku pjesniku i revolucionaru objavljene u hrvatskoj periodici kraja 19. – početka 20. stoljeća, a u kontekstu srodnosti nacionalnih ideja. Akademski interes¹⁷ prema T. Ševčenku 20-ih godina 20. potaknuo je J. Badalić, dok su 60-ih godina prošloga stoljeća Aleksandar Flaker i Antica Menac postavili temelje akademske ukrainistike i sustavno upoznali hrvatsku (akademsku) javnost sa Ševčenkom kao pjesnikom¹⁸, no ne i akademskim slikarom. Tako Ševčenko prosječnom Hrvatu ostaje poznat preko ruske književnosti; Nikolaj Gogolj, pak, kao dio isključivo ruske književnosti. Hrvatska veza s Rusijom intenzivirat će se nakon Oktobarske revolucije u dva smjera: dolazak ruskih carskih emigranata osvijestit će važnost ruske kulture¹⁹; s druge strane ideje

¹⁴ V. (Gostl 1996: 23 – 24): „Šuleku od rana pri srcu bijahu prirodoslovne znanosti, posebice biljarstvo pa ne iznenađuje da je upravo na stručnom i pedagoškom polju vezanom za ovu disciplinu najviše dao. ... Ovim školskim priručnicima položi Šulek temelje botaničkom znanstvenom nazivlju. ... Potreba za priručnikom sa službenim i znanstvenim nazivljem naglo je porasla godine 1848. kada je hrvatski jezik uveden u urede i škole. Šulek se ... prihvatio rada na rječniku (bio je tada član odbora za hrvatsku pravnu terminologiju).“

¹⁵ „– Lovro! Vi ste pametan, ljubezan čovjek.“ August Šenoa: „Prijan Lovro“ (1873) <<http://dzs.ffzg.unizg.hr/html/Senoa4.htm>> (05. 11. 2018).

¹⁶ V. (Čelić 2010: 657): „Pod ponyatiem „aktivaciya“ podrazumevaetsya vozobnovlenie upotrebleniya uzhe usvoennyh v horvatskom yazyke rusizmov, zaimstvovannyh v razlichnye periody, po razlichnym prichinam. Aktivaciya rusizmov oboznachaet vvedenie v zhizn' davno zaimstvovannyh slov ishodya iz chastoty ih upotrebleniya – osobenno v sredstvah massovoy informacii. Kak pravilo, aktiviruyutsya slova, znachenie kotoryh mozhet vyrazhat'sya horvatskimi slovami bez kakih-libo konnotaciy.“

¹⁷ V. detaljan pregled u (Paščenko 2016: 59 – 69).

¹⁸ Usp. (Popović 2011: 134 – 143) *Zagrebs'ka ukrainistyka*.

¹⁹ „Samo nam je Kraljevina SHS pružila ruku pomoći. Sve ostale velike države s kojima je Rusija prolila rijeke krvi u različitim ratovima, požurile su priznati vlast crvenih nasilnika“, znakovito je u intervjuu iz 1926. govorio general Pjotr Vrangel, posljednji zapovjednik bjelogardejaca i nesumnjivo najpoznatiji ruski emigrant u državi koja se poslije zvala Jugoslavija. Malo je poznato da se nakon Oktobarske revolucije, u bijegu

komunizma i socijalizma, koje je iznjedrila Revolucija, bit će ilegalno i posredno, uz niz rusizama, donesene na hrvatski teritorij, čemu će pridonijeti i sudjelovanje hrvatskih vojnika-domobrana na teritoriju današnje Ukrajine tijekom Prvoga svjetskog rata²⁰. Tek u prvim desetljećima 21. stoljeća svijest o vezi hrvatskog vojnika s ukrajinskim teritorijem u sklopu zajedničke bivše države – Austro-Ugarske, biva isticana zahvaljujući hrvatskom ukrajinistu Jevgeniju Paščenku²¹. Ruski front iz Prvoga svjetskog rata u hrvatskoj je svijesti ostao izvor komunističkih ideja i manifesta²², čija će terminologija – uz najčešće samo fonološku adaptaciju, biti prenesena u hrvatski jezik, a od 1945. godine, odabirom istoga tipa državnoga sustava, postaje i službena terminologija u socijalističkim republikama bivše Jugoslavije. Ovim je sovjetizmima²³ prethodila reaktivacija rusizama, usvojenih u 19. stoljeću tijekom tzv. NDH, jer su se ovi smatrali korjenitijim, izvornijim u odnosu na srpske riječi, osobito u sferi vojske i administracije, usvojene tijekom postojanja Kraljevine²⁴ SHS (1918. – 1929.), zatim Kraljevine Jugoslavije (1929. – 1945.). Bez obzira na periodične nepodudarnosti u političkim i državnim sistemima, ideja ruskoga jezika i književnosti nikad nije dobila negativnu karakteristiku – do vremena Domovinskoga rata u Republici Hrvatskoj (1990. – 1995.) kada se stereotipna i medijski isticana negativnost

pred boljševicima, u Kraljevini SHS uselilo približno 40 tisuća Rusa, od crkvenog i vojnog vodstva, intelektualaca do kozaka koji nisu pristali živjeti u gradovima, nego su u Vojvodini osnivali vlastita sela.“ <<https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/kako-je-jugoslavija-nakon-oktobarske-revolucije-postala-utociste-ruske-elite-u-hrvatskoj-su-ostvarili-snazan-utjecaj-a-onda-je-uslijedila-tragedija/6722022/>> (30.10.2018).

²⁰ V. (Paščenko 2012): „Ukrajinski Galičani našli su se na istoj strani s hrvatskim seljacima u obrani austrougarskih interesa, ali tragedija Ukrajinaca imala je težinu zbog podijeljenosti između dviju monarhija.“

²¹ V. (Paščenko 2018: 88 – 99).

²² V. (Blažina 2015: 95, 103, 109, 110): „U autobiografiji iz 1945. godine Josip Broz navodi da je u 25. (zagrebačku) domobransku pukovnicu austrougarske vojske stupio u jesen 1913. godine ... Prema autobiografiji iz 1935. godine Broz je prebačen na rusko bojište u siječnju 1915. godine, gdje je vodio posebnu izviđačku skupinu koja je često djelovala iza ruskih linija u Galiciji i Bukovini.“

²³ V. (Radčenko 2006: 146): „Opće je poznato da se jezične promjene događaju pri svakoj mijeni političkih, ideoloških ili društvenih prilika. Tako je nastankom FNRJ 1945. godine počelo preuređivanje društvenog ustroja po uzoru na Sovjetski Savez, a te su se političke i društvene promjene odrazile i u jeziku. Uvođenje ideja, pojava i pojmova svojstvenih tadašnjem Sovjetskom Savezu donosilo je i preuzimanje njihovih naziva, to jest leksema koji imenuju specifične značajke i svojstva sovjetske ideologije i načina života. Na taj su način u hrvatski jezik, kao, uostalom, i u druge jezike širom svijeta, ušli mnogi sovjetizmi – riječi koje označuju posebnosti sovjetske zbilje.“

²⁴ Kraljevstvo Srba, Hrvata i Slovenaca (1918. – 1920.).

na liniji Srbi-pravoslavci prenijela na asocijaciju Rusi-pravoslavci; negativna asocijacija nikada nije prešla na rusku književnost. 2018. godine na prijamnome ispitu Filozofskoga fakulteta u Zagrebu ruski je jezik i književnost bio na četvrtom mjestu po studentskom odabiru za upis – nakon pedagogije, psihologije te engleskog kao prve filološke grupe. Negativne su asocijacije u hrvatskome društvu nestale. Uz odabir ruskoga jezika kao studijske grupe veže se sve manje književnost, a sve više njegova geopolitička važnost, funkcija svjetskoga jezika te ekonomska važnost – u odnosu na hrvatski turizam, ali i gospodarske investicije²⁵. Studij ruskoga jezika prilagođen je svojom strukturom usvajanju ruskoga jezika, koji pokriva sve navedene sfere – filologija se morala prilagoditi tržištu, ali ne nauštrb tradiciji i književnosti. Prema tom se obrascu ravna i studij ukrajinskoga jezika i književnosti koji je od lektorata, tečaja ukrajinskoga jezika, upoznavanja prosječnoga Hrvata s postojanjem ukrajinskog jezika generalno, došao do potpunosti studijskih kvota na Sveučilištu u Zagrebu na kojem se ukrajinski jezik i književnost jedino i predaje u Republici Hrvatskoj, za razliku od ruskoga jezika koji se predaje i na Sveučilištu u Zadru.

U 2018. godine program studija ukrajinskoga jezika i književnosti usporediv je s onim ruskoga jezika i književnosti, rezultati također – relativno prema razlici u broju upisanih studenata. Osvještavanjem nacionalnog identiteta u hrvatskoj javnosti, rušenjem negativnih stereotipa, pozitivnom ulogom sporta, studij je ukrajinskog jezika ponudio svoje filološke vrijednosti – osim nekadašnjeg nogometaša Ševčenka, danas trenera, i Ševčenko-pjesnik postaje poznat; rusisti se upoznaju s Gogoljevim ukrajinizmima u vokabularu i geografskim motivima književnih klasika. No studij je dosegao jedan od praktičnih, ekonomskih razloga studentovog odabira: hrvatsko se tržište otvorilo Ukrajini, stoga se i ovdje filologija nadogradila: teorija prijevoda obuhvatila je i pravne i ekonomske i medicinske tekstove. Studij ukrajinskoga jezika je od pjesničke i znanstveničke znatiželje pripadnika maloga slavenskog naroda, ovdje govorimo o akademikima Flakeru i Menac, mukotrpnom radu izvorne govornice i osnivačice zagrebačke ukrajinistike mr. sc. Rajise Trostinske, kao jedinoga predavača, dogurao do ravnopravne znanstvene, nastavne i administrativne jedinice, te je u ovoj godini obilježio punih dvadeset godina svoga postojanja s tri profesora, dva asistenta i dva lektora.

²⁵ V. (Čelić, Ibrišević 2018: 163): „Oproshennym izvesten tot fakt, chto Horvatiya yavlyaetsya samostoyatel'nym turistichestkim punktom s razvitoy infrastrukturoy, s vizovoy sistemoy chlena ES. S kommercheskoy tochki zreniya sleduet upomyanut', chto v 2017 g. horvatskaya kompaniya *Podravka* otmetila 50 let na rossiyskom rynke.“

LITERATURA

- Blažina 2015:** Blažina, B. Djetinjstvo i mladost Josipa Broza Tita 1892. – 1920. kroz prizmu biografija: kontradikcije, nedosljednosti, politizacija, pedagogizacija. // *Povijest u nastavi*. 2015, Vol. XIII, № 26 (2), 81 – 123.
- Čelić 2010:** Čelić, Ž. Aktivacija rusizmov v horvatskom yazyke. // *Sovremennye issledovanija social'nyh problem*. 2010, № 4.1 (04), 653 – 661.
- Čelić, Fuderer, eds. 2018:** Čelić, Ž., Fuderer, T. *Ukrajnistika na Sveučilištu u Zagrebu: 20 godina. Ukrajnistyka v Zagrebs'komu universyteti: 20 rokiv*. Zagreb: FF press, 2018.
- Čelić, Ibrišević 2018:** Evaluaciya ponyatiya horvatskiy. O položenii horvatskogo yazyka i ob interese k horvatskoy kul'ture v Moskve 2017. // *Ukrajnistika na Sveučilištu u Zagrebu: 20 godina. Ukrajnistyka v Zagrebs'komu universyteti: 20 rokiv*. (eds. Čelić, Ž., Fuderer, T.). Zagreb: FF press, 2018, 158 – 165.
- Ćoso 2016:** Ćoso, Z. Problematika ovladavanja jezikom. // *Croatica et Slavica Iadertina*. 2016, № XII/II, 493 – 512.
- <<https://daruvar.hr/nacionalne-manjine/>> (30.06.2018).
- <<http://dzs.ffzg.unizg.hr/html/Senoa4.htm>> (05. 11. 2018).
- Fuderer, Čelić 2013:** Fuderer, T., Čelić, Ž. Modeli yazykovyh situacij v horvatskom, ukrajskom i ruskom yazykah. // *A tko to ide? A hto tam idze? Hrvatski prilozi XV. Međunarodnom slavističkom kongresu, Minsk, 20. – 27. kolovoza 2013.* (ed. Turk, M.). Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada – Hrvatsko filološko društvo, 2013, 53 – 66.
- Gostl 1996:** Gostl, I. Bogoslav Šulek, otac hrvatskoga znanstvenoga nazivlja. // *Radovi Leksikografskoga zavoda „Miroslav Krleža“*, knj. 5, 9 – 58.
- <<https://gov.hr/UserDocsImages//Moja%20uprava//Popis-%C5%A1kola-manjine%202017-2018.pdf>> (30.10.2018).
- <<https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/kako-je-jugoslavija-nakon-oktobarske-revolucije-postala-utociste-ruske-elite-u-hrvatskoj-su-ostvarili-snazan-utjecaj-a-onda-je-uslijedila-tragedija/6722022/>> (30.10.2018).
- Paščenko 2012:** Paščenko, J. Hrvatski grobovi ukrajinske Galicije. // *Vijenac*. 2012, № 479, <<http://www.matica.hr/vijenac/479/hrvatski-grobovi-ukrajinske-galicije-19035/>> (08.01.2018).
- Paščenko 2016:** Paščenko, J. Hrvatska rusistika spram ukrajnistike. // *Slavenska filologija. Prilozi jubileju prof. em. Milenka Popovića*. (eds. Čelić, Ž., Fuderer, T.). Zagreb: FF press, 2018, 59 – 69.

- Paščenko 2018:** Paščenko, J. *Biblioteka Ucrainiana Croatica 2008 – 2018. // Ukrajinistika na Sveučilištu u Zagrebu: 20 godina. Ukrajinistyka v Zagrebs'komu universyteti: 20 rokiv.* (eds. Čelić, Ž., Fuderer, T.). Zagreb: FF press, 2018, 88 – 99.
- Popis stanovništva 2011:** <https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/-2012/SI-1469.pdf> (10.07.2018).
- Popović 2011:** Popović, M. *Zagrebs'ka ukrajinytyka. // Komparatyvni doslidzhennya slov'yans'kyh mov i literatur.* 2011, № 14, 134 – 143.
- Radčenko 2006:** Radčenko, M. *Semantička adaptacija ruskih posuđenica u hrvatskom jeziku od 1945. do 2000. godine. // Croatica et Slavica Iadertina.* 2006, № 2, 145 – 160.
- Rumjancev 2015:** Rumjancev, O. *Migracije iz Galicije. // Ukrajinska Galicija.* (ed. Paščenko, J.). Zagreb: „Hrvatsko-ukrajinska suradnja“, J. Paščenko, 2015, 357 – 437.

ЧУЖДОЕЗИКОВА ЛИНГВИСТИКА

